

OBSAH

1. ÚVOD

Absence literární hermeneutiky ... 9

Diltheyova teorie rozumění a vývoj od materiálové hermeneutiky k hermeneutice filozofické ... 9–12

Pochybnosti při užívání hermeneutického kruhu v umění interpretace ... 12

Literární hermeneutika a tradiční filologie ... 13–14

Aktualizační funkce gramatické a alegorické interpretace; alegorická interpretace Homérových děl a typologický výklad Starého zákona ... 14–17

Protiklad mezi gramatickou a alegorickou exegezí; jejich konfrontace v patristice a v reformaci ... 17–20

Historicko-gramatický způsob interpretace a důvody jeho historické závislosti ... 20–21

K metodice úvodu do literární hermeneutiky: kombinace historického a systematického postupu ... 22

2. CHLADENIUS (PRVNÍ ČÁST)

Chladeniovo dílo a jeho nedostatečná recepce ... 23–25

Počátek hermeneutiky jako všeobecné nauky o interpretaci ... 25–26

Pokračuje rozlišování mezi *hermeneutica sacra* a *profana*; napětí mezi všeobecnou platností hermeneutiky a požadovaným zaměřením na obsah textu ... 26–29

Počátky dále nepropracované poetické logiky v pojednání o *významuplných (sinnreich)* pasážích ... 29–30

Definice umění interpretace spočívající v poskytnutí dostatku prostředků nutných k rozumění ... 30–31

Rozlišování různých druhů nejasností odkazuje na tradiční oddělování textové kritiky, gramatiky a hermeneutiky ... 31–35

Nejasnost dvojnásobných (*zweydeutige*) pasáží a racionální nauka o pravděpodobnosti (*Vernunft-Lehre des Wahrscheinlichen*) ... 35–36

3. CHLADENIUS (DRUHÁ ČÁST)

Interpretace abstrahující od autorského záměru; rozum a racionalistická psychologie recepcí jakožto normativní instance ... 37–39

Celkový (bezprostřední a zprostředkovaný) smysl a rozšíření teologické hermeneutiky na hermeneutiku všeobecnou ... 39–41

Bezprostřední smysl nepodléhá subjektivitě interpretace ... 42–43

Zprostředkovaný smysl jakožto nutná *aplikace*, tj. jakožto působení na duši ... 43–47

Živý poznatek jakožto aspekt psychologické hermeneutiky působení ... 47–48

Třetí část interpretace: *odbočky*; protiklad empirických a normativních požadavků racionalismu ... 48–50

4. CHLADENIUS (TŘETÍ ČÁST)

Básnictví jakožto vysvětlení zaměřené na předmět díla: autorský záměr neboli vymezení autorovy představy ... 51–53

Zakořeněnost *smyslu* textu a jeho obsahu v koncepci básnictví jako napodobování přírody ... 53–55

Význam zaměření na žánr textu ... 55–57

Shoda mezi autorem a čtenářem na základě stejného pochopení ... 57–60

Spojitosť s Gadamerovým pojmem příslušnosti (*Zugehörigkeit*) ... 60–61

Teorie historické perspektivy interpreta (*Standortgebundenheit*) a změna významu jakožto proměna věci ... 61–65

5. CHLADENIUS (ČTVRTÁ ČÁST)

Rozdílnost *hledisek* (*Sehe-Puncte*), tj. představ o věci ... 66–69

Předkritické rozlišování mezi poznáním a věcí samou o sobě (*Ding an sich*) ... 69–70

Typologie *hledisek* ... 70–71

Pojem subjektivity, omezený zaměřením na předmět díla ... 71–72

Metaforika jakožto přenesení vlastností ... 72

Definice obrazného (*verblümt*) významu ... 72–73

Vztah k tradiční představě *verba propria* ... 73–74

Role metaforického výrazu při vytváření nového pojmu ... 74–77

Metaforika v historických textech vyžadovaná předmětem díla a metaforika v dogmatických (filozofických) textech vytvářející pojmy ... 77–78

Vytvoření všeobecného pojmu metaforickým užitím slova ... 78

Interpretace metaforických pasáží v textu prostřednictvím návratu k systému nebo určení důrazu (*Nachdruck*) ... 78–80

6. MEIER (PRVNÍ ČÁST)

Versuch einer allgemeinen Auslegungskunst (Počátky všeobecné teorie umění interpretace): kompendium jako podklad pro přednášky ... 81–83

Teorie „charakteristiky“ (*Characteristik*), tj. hermeneutika znaku ... 83–84

Přirozené a umělé znaky u Augustina ... 84–85

Rozdíl ve významu přirozených znaků u Meiera ... 85

„Označující vztah“ (*bezeichnender Zusammenhang*) jako funkční vztah Leibnizova světa a jako vztah mezi znakem a významem ... 85–87

Dokonalost přirozených a umělých znaků ... 87–90

„Hermeneutická spravedlnost“ (*hermeneutische Billigkeit*) nebo očekávání dokonalosti jakožto kritéria interpretace ... 90–92

Obsahová a formální dokonalost ... 92–94

Problém potenciálních kvalit textu ... 94–95

7. MEIER (DRUHÁ ČÁST)

Důsledky principu hermeneutické spravedlnosti pro pravidla profánní hermeneutiky ... 96

Návrat k autorskému záměru a obrat v motivaci tohoto postupu ... 96–98

Význam znaku určený tím, jak jej autor užije ... 98–99

Filologie jakožto hermeneutický pomocný prostředek; užití jazyka jakožto hermeneutický princip ... 99–101

Podceňování vzájemné závislosti interpretace textu a lexikálního určení ... 101–103

Slovní a věcný paralelismus; smíšení obou jakožto další hermeneutický princip ... 103–105

Hermeneutická funkce paralelních pasáží u Chladenia (proměna záměru, struktury díla a časovosti, metaforické a vlastní užití) ... 105–109

„Užití označení“ (*Bezeichnungsgebrauch*) a hierarchie potenciálního (vlastního nebo metaforického) smyslu ... 109–110

Nutnost kritického pohledu na hermeneutickou praxi ... 110–111

8. AST

Dějinný kontext Schleiermacherovy koncepce; jeho předchůdci F. A. Wolf a F. Ast ... 112–115

„Řecký duch“ jakožto diferenciativní aspekt hermeneutiky v Goethově době ... 115–116

Písmo jako zjevení ducha, spojujícího látku a formu, u Asta; harmonizující funkce písmena ... 116–117

„Živá jednota“ (*lebendige Einheit*) vycházející z Schellingova konceptu místo „živé jednoty“ zprostředkovávající protiklady ... 118

Proměna předmětu interpretace: cizí duch na místo textu zaměřeného na věc ... 118–119

Očištění od časovosti v rámci totožnosti ducha ... 119–121

Astova koncepce filozofie dějin, vycházející z Schellinga ... 122–123

Jednota části a celku, zamýšlená jako řešení hermeneutického kruhu, ve skutečnosti však jeho negace ... 123–126

Rozměnění jako rekonstrukce vzniku básnického díla podle předobrazu vývoje ducha ... 126–127

Nahrazení nauky o několikerém smyslu textu naukou o několikerém (historickém, gramatickém, duchovním) rozumnění ... 128

9. SCHLEIERMACHER (PRVNÍ ČÁST)

Recepce Schleiermacherova díla u Diltheya a dějiny vývoje Schleiermacherovy teorie, zachycené v Kimmerleho vydání ... 129–131

Astovy teze ve vztahu ke Schleiermacherovým akademickým prosllovům z roku 1829 ... 131–133

Teoreticky podložená hermeneutika ... 133

Zrovnoprávnění mluveného a psaného textu jakožto aktivních vyjádření života ... 133–136

-
- Nutnost a konstrukce vyjádření jakožto kritéria aktu rozumění ... 137–138
Dvojitý vztah řeči k celku jazyka a myšlení jejího autora (gramatická a psychologicko-technická interpretace) ... 138–139
Přílišné zdůrazňování role vcítění v rámci recepce v historismu a životní filozofii ... 139–141
Hermeneutický kruh jakožto podmínka rozumění ... 141–143
10. SCHLEIERMACHER (DRUHÁ ČÁST)
„Celkový kontext“ (*der ganze Zusammenhang*) a „bezprostřední kontext“ (*der unmittelbare Zusammenhang*) (paradigmatický a syntagmatický vztah) ... 144–147
Otázka možnosti zjistit původní publikum ... 147–148
Vlastní a nevlastní význam ve vztahu k jednotě smyslu ... 148–150
Problematika teorie jednoty slova ... 150–151
Protiklad formálně-materiální a kvalitativně-kvantitativní jakožto další protiklady v rámci gramatické interpretace ... 151–152
Emfáze a redundance ... 152–155
Relativní protiklad technické a psychologické interpretace (individuální způsob kompozice a individuální celek života) ... 155–157
Dějinnost jevů a význam žánrové příslušnosti ... 157–158
Konvergence různých interpretačních způsobů ... 158–159
Hermeneutika jako obrácení gramatiky a poetiky ... 159–160
- Bibliografie ... 161
Poznámka ... 163
Komentář (Joel Weinsheimer) ... 165
Jmenný rejstřík ... 181